

der ligger langt nærmere, ere de Landbolove, der allerede ligge her paa Husets Bord, og som jeg, da jeg forleden omtalte de kommende Lovforslag, ikke nævnedes, fordi jeg ansaa det for selvfølgeligt, at Hensynet til dem og Hensynet til de Udgifter, de uømgængelig ville kræve, vilde gøre det naturligt gennem ny Pengemidler at søge at skaffe sig en Mulighed til at føre dem ud i Livet, at gøre dem virkelige. Og den Reform, der knytter sig til Landbokommissionens Arbejde, og som nu er under Ventilation, turde i første Række høre til dem, som netop ville komme de ubemidlede i Samsundet til gode. Jeg kunde nævne flere Maader, hvorpaa der selvfølgelig vil blive stillet Krav paa Anvendelse af Penge, samtidig med Reformernes Fremvækst, men jeg skal ikke fortabe mig heri, da jeg tror, at det tydeligt nok er angivet af mig, at det kun er med bestemte Reformkrav for Øje, at jeg har tænkt mig, at man bør gaa til en højere Brændevinsbeskatning. Der ligger dog ogsaa andre Muligheder aabne, som jeg ikke her nærmere vil komme ind paa; med Hensyn til Anvendelsen af det Meroverflud, der tilstræbes gennem den omtalte Lov. Jeg sigter her fornemmelig til den forøgede Medsættelse paa enkelte af de saakaldte Livsfornødenheder, hvorpaa der hyppig er peget under disse Forhandlinger. Naar jeg ikke gaar ind paa Enteltheder i saa Henseende, ligger det i, at jeg ingenlunde paa det nuværende Stadium af Forhandlingerne finder mig foranlediget til at give Løfter eller give Henviisninger til Løsninger, som ellers kunde synes fremkommelige. Det forekommer mig at være et alt for tidligt Stadium, til at Regeringen nu skulde begynde at pege paa Løsninger, der ligge uden for det Lovforslag, paa hvis Grundlag man her bevæger sig. Det forekommer mig tydeligt, at Gangen i Sagens Forhandling maatte blive den, at ogsaa Landstinget fik Anledning til at udtale sit Standpunkt i vor for Øjeblikket vigtigste Reform, Skattereformen, specielt ogsaa med Hensyn til Toldlovsforslaget og Brændevinsbeskatningen, før det i sidste Forstand bør være Regeringens Opgave at pege paa de Punkter, hvor Overenskomst forhaabentlig maatte kunne finde Sted. Jeg vil imidlertid ikke undlade at udtale min Tilfredshed over, at der fra flere Sider her i Salen er blevet peget saa stærkt paa Ønsket om nu at komme til Rette og nu at nærme sig hinanden til en Overenskomst, at der er Haab om, at man ikke alt for længe vil være nødt til at fortsætte en Tilstand, der med Rette er bleven betegnet som lidet ønskelig. Jeg sigter dermed til den ganske sikre Sætning, at jo længere man venter med at vedtage

en Toldreform, desto længere vil der være aabnet Udgang for ny Industriivirkomheder til at udvikle sig her i Landet, som for en Del kunne — det indrømmer jeg — udvikle sig saaledes, at man kan betegne dem som usunde og som Helhed ikke gavnlige for Statsfamsundet. Dermed vil jeg ikke sige, at jeg ikke gerne fremdeles ser Industrien udvikle sig, men det bør kun ske paa en sund og god Maade, og til denne sidste Betragtning vil jeg sige, at jeg ikke kan se saa mørkt paa den Tilstand, der i det hele har udviklet sig her siden 1863, som enkelte ærede Medlemmer have gjort, saaledes det ærede Medlem for Holbæk Amts 1ste Valgkreds (Fogtmann) og til Dels det ærede Medlem for Randers Amts 4de Valgkreds (Neergaard). Det forekommer mig nemlig, at naar man ser hen til, at Landbruget, som det desværre er Tilfældet, er blevet hemmet, og man ser, hvorledes det under de vanskelige hvide Forhold over hele Verden er blevet opholdt i sin sunde og gode Udvikling, til hvilken der var taget en betydelig Fart, maan man med Glæde se paa, at andre Virksomheder, saaledes Industrien, Skibsfarten, Handelen og Tisseriet, tage et stort Opving og beskæftige ikke blot Kapitalen og de intellektuelle Evner, men ogsaa en særdeles stor Del af Befolkningen. Jeg ser da saaledes paa den Udvikling, der har fundet Sted siden 1863, at det i det hele taget, affet fra enkelte gresle Eksempler, der her som i andre Lande kunne paavises, og som allerede ere blevne paaviste under disse Forhandlinger, har været en for Landet lyffelig og god Udvikling. Det er en Udvikling, som man maa paastønne, som vidner om de store Kræfter i Nationen, og som man ikke bør søge at hemme med nogen voldsom og plump Haand, men som man maa hegne om, saa vidt det kan forenes med andre ligeberettigede Interesser. Det er en Udvikling, som man ikke skal fremme ved ny Bestyttelsesposter og heller ikke undtagen i ganske enkelte særlige Tilfælde tilstaa nogen forhøjet Bestyttelse, men som man dog maa have særlig for Øje, naar man giver sig til at lovgive paa dette Omraade. Jeg tror jo nok, at de, der nu gøre sig til Talsmænd for Frihandelen, og det meget stærkt, naar henfjes til de i Nabolandene og i hele Verden raadende Forhold, snarere følge Teoriens end den naturlige praktiske Vej, og saaledes undertiden lade sig føre lidt for vidt frem i de Bestræbelser, for at hemme Bestyttelsen, som de gøre sig til Talsmænd for. Jeg skal kun ganske kort berøre, at det samme, saaledes som jeg ser derpaa, ogsaa er Tilfældet med de i Betænkningen fremkomne stærke Ønsker om at afløse Vægt-